

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความคิดเห็นของครูและครูวิชาการที่มีต่อระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ซึ่งสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
  - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
  - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษา ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อเปรียบเทียบ ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ จำแนกตาม สถานภาพตำแหน่ง ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการแตกต่างกัน
2. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
3. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ
จำแนกตามโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 66 โรงเรียน มีครู
จำนวน 2,442 คน และครูวิชาการโรงเรียนละ 1 คน จำนวน 66 คน รวมทั้งสิ้น 2,508 คน
(สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. 2556)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดจำนวน 401 คน
ดังต่อไปนี้

1.2.1 ครู จำนวน 335 คน ซึ่งได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่
และมอร์แกน (Krejcie & Morgan; อ้างถึงใน ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542 : 148-149)

1.2.2 ครูวิชาการ ใช้ประชากรทั้งหมดจำนวน 66 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง
รวมผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 401 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยขึ้น โดยได้รับคำปรึกษาจากคณะกรรมการ
ควบคุมวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญในการให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
เป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับครูและครูวิชาการ
ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 33 จังหวัดสุรินทร์ มีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .986

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพ ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แก่ สถานภาพ ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียน โดยมีลักษณะเป็นข้อคำถาม
แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( )

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการปฏิบัติ ภาวะผู้นำทางวิชาการ
ของผู้บริหารโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 32 จังหวัดบุรีรัมย์ ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating
Scale) 5 ระดับ ซึ่งเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน

แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใน 7 องค์ประกอบ ตามแนวคิด ของไคเซอร์ (Kaiser, 2000) คือ 1) ด้านมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญาของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน 2) ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ 3) ด้านสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน 4) ด้านเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ 5) ด้านสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการ ของโรงเรียน 6) ด้านส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 7) ด้านนิเทศ และกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ใน 7 องค์ประกอบ ตามแนวคิด ของไคเซอร์ (Kaiser, 2000)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลทำตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

3.1 นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากครูและครูวิชาการ ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัด

3.2 นำแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขอความร่วมมือ ในการไปเก็บข้อมูล จากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ส่งถึงผู้บริหาร โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามและเก็บรวบรวมแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 401 ฉบับ โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ได้แบบสอบถามคืนจำนวน 401 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ และแปลผล ข้อมูลนำมาดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเสร็จเรียบร้อยแล้ว ในการจัดกระทำข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการทางสถิติ โดยการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ดังนี้

4.1 วิเคราะห์แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ทั่วไป ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางแสดงจำนวนร้อยละ

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน

ตามความคิดเห็นของ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นรายด้าน รายข้อ แล้วนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์

4.3 เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งในการปฏิบัติงานในโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ด้วยค่า t-test แบบ Independent

4.4 เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในโรงเรียน และจำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยการใช้การวิเคราะห์ค่าสถิติทดสอบค่าความแปรปรวนทางเดียว (One – Way Analysis of Variance) หรือ F-test เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จะทำการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ตามวิธีของเซฟเฟ้ (Scheffe's Method)

4.5 เกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ เสนอข้อมูลประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ตอนที่ 1 เพื่อศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้ผลดังนี้

1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า

1.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีปรัชญา ของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 4 เป็นผู้นำในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 1 สำรวจ วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้เรียนเพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

1.1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการ สอนแบบต่าง ๆ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มึ่ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 6 จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนโดยผู้บริหารและครูอาจารย์ในสถานศึกษาร่วมมือกัน จัดขึ้น เพื่อให้คำแนะนำ ประเมินและช่วยเหลือครู เกี่ยวกับการเรียนการสอนและปรับปรุงการเรียน การสอนให้มีประสิทธิภาพ และข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 3 จัดกิจกรรมให้คณะครู ได้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันเกี่ยวกับเทคนิคกระบวนการจัดการเรียนการสอนแนวใหม่

1.1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรม การสอน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มึ่ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 7 จัดประกวดผลงาน/นวัตกรรมของครูและมอบรางวัลประจำปี และข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 4 จัดประชุมและอบรมให้ครูผู้สอนสามารถผลิตและจัดหาสื่อจากเทคโนโลยีที่ทันสมัย อย่างสม่ำเสมอ

1.1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มึ่ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 4 ให้เกียรติ และไม่วางคนแสดงอำนาจว่าจะอยู่เหนือผู้อื่น และข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 10 เปิดเผย ตรงไปตรงมา

1.1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านสนับสนุนและส่งเสริม ความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มึ่ ความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 5 จัดนิทรรศการประจำปีให้ครูได้เผยแพร่ผลงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน และข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 10 มีการนำผลจากคะแนนการทดสอบมาจัด โครงการ หรือกิจกรรมส่งเสริมความรู้ทางวิชาการ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน เช่น การสอนซ่อมเสริมอย่างต่อเนื่อง

1.1.6 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยภาพรวมและรายข้อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มึ่ความคิดเห็น มากที่สุด คือ ข้อ 5 สนองความต้องการของนักเรียนในทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และข้อที่มึ่ความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 1 การบริหารจัดการมุ่งเป้าหมายไปที่ผลลัพธ์ ด้านผู้เรียนเป็นหลัก

1.1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านนิเทศและกำกับ ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ โดยภาพรวมและรายชื่อ อยู่ในระดับ มาก โดยมีข้อที่มีความคิดเห็นมากที่สุด คือ ข้อ 1 มีการประชุมครูชี้แจงแนวนโยบายการปฏิบัติงาน และเป้าหมายด้านวิชาการก่อนเปิดภาคเรียน และข้อที่มีความคิดเห็นต่ำสุดคือ ข้อ 8 ติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูโดยกระบวนการนิเทศแบบกัลยาณมิตร

ตอนที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์ ครูและครูวิชาการ และขนาดโรงเรียน ได้ผลดังนี้

2.1 เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่ง ในภาพรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ด้านมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา ของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ด้านสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน และด้านด้านนิเทศและกำกับ ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอน ที่กำหนดไว้ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยระดับความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากกว่า ความคิดเห็นของครูวิชาการ ส่วนด้านเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน และด้านส่งเสริมการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

2.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำ ทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

2.2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีระดับความคิดเห็นในด้านนิเทศและกำกับ ให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอน

ที่กำหนดไว้ ของครูและครูวิชาการ แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ เซฟเฟ้ (Scheffe ' Method) พบว่า ครูและครูวิชาการ ที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี กับครูและครูวิชาการ ที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีความคิดเห็น แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยพบว่า ครูและครูวิชาการ ที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีระดับความคิดเห็นมากกว่า ครูและครูวิชาการที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี

2.3 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ เกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาด โรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบประเด็นที่สำคัญ ที่สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครู วิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทุกด้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ทุกโรงเรียนที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ได้รับนโยบายจากผู้อำนวยการเขตพื้นที่ ให้แต่ละ โรงเรียนเตรียมความพร้อมในด้านการรองรับ การประเมิน จาก สำนักงานการประเมินคุณภาพทางการศึกษา และได้กำหนดให้ปีการศึกษา 2556 เป็นปีแห่งการประเมินในทุกด้าน โดยเฉพาะในด้านคุณภาพผู้เรียน ดังนั้น โรงเรียนแต่ละ โรงเรียน จึงมีหน้าที่ในการสนองนโยบายดังกล่าว มาปฏิบัติให้ประสบผลสำเร็จ จึงส่งผลให้มีระดับ การปฏิบัติอยู่ในระดับ มาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ นวกัทร อุตธีรัตน์ และคณะ (2552 : 103) ได้ศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 อยู่ในระดับ มาก ทุกด้าน ด้านที่มากที่สุด คือ ด้านสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน รองลงมา คือ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของ โรงเรียน และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหาร โรงเรียนได้รับ

การพัฒนาศักยภาพ โดยนโยบายของสำนักงานเขตพื้นที่จัดขึ้น เพื่อเป็นการส่งเสริม พัฒนางานด้านการบริหารของผู้บริหารให้เป็นระบบแบบแผนมากขึ้น อีกทั้งยังมีการประเมินทั้งภายนอกและภายใน ที่เป็นการประกันคุณภาพของสถานศึกษา เป็นเครื่องชี้วัดคุณภาพการบริหารงานของแต่ละโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ประเสริฐ ลาวัณย์วิสุทธิ์ (2550 : 103) ที่พบว่าในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนต้องนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานต่อไป

2. ผลการเปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามตำแหน่งพบว่า ในภาพรวม ความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อยู่ 4 ด้าน คือ ด้านมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎี ปรัชญา ของหลักสูตรต่าง ๆ ที่ใช้ในโรงเรียน ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ ด้านสนับสนุนให้ครูใช้นวัตกรรมการสอน และด้านด้านนิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ โดยพบว่าความคิดเห็นของครู อยู่ในระดับมากกว่า ความคิดเห็นของครูวิชาการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูที่ทำหน้าที่ในการจัดการเรียนการสอนและครูที่ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการ มีภาระหน้าที่ที่แตกต่างกัน ครูที่ปฏิบัติหน้าที่งานหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำเป็นต้องมีการประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน มีการติดต่อสื่อสารข้อมูลที่สำคัญของโรงเรียนกับเขตพื้นที่การศึกษาด้านสังกัด จึงทำให้มีความรู้เข้าใจและให้ความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ส่วนอีก 3 ด้าน คือ ด้านเป็นแบบอย่างที่ดีในเชิงวิชาการ ด้านสนับสนุนและส่งเสริมความเป็นเลิศทางวิชาการของโรงเรียน และด้านส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน ซึ่งให้ผลทำนองเดียวกับงานวิจัยของ นวภัทร์ อุทัยรัตน์ (2551 : 98) ได้ศึกษา ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ พบว่า พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ในภาพรวม มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสื่อสารเป้าหมายของสถานศึกษา ด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน ด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตร ด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน ด้านการควบคุมการใช้เวลาในการสอน ด้านการดูแลเอาใจใส่ครูและนักเรียน ด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครู ด้านการส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพ ด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านการกำหนดเป้าหมายของสถานศึกษา และด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านนิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงนำไปเปรียบเทียบเป็นรายคู่ โดยวิธีการของ Scheffe ' Method พบว่า ด้านนิเทศและกำกับให้การเรียนการสอนเป็นไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 โดยพบว่า ครูและครูวิชาการที่มีประสบการณ์มากกว่า 20 ปี มีระดับความคิดเห็นมากกว่า ครูและครูวิชาการที่มีประสบการณ์น้อยกว่า 10 ปี ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ ผู้ที่มีประสบการณ์ตั้งแต่ 10-20 ปี และตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป มีความคิดเห็นในเรื่องของการพัฒนางานเพิ่มมากขึ้น ทั้งในด้านการเตรียมตัวเพื่อปรับให้มีวิทยฐานะ รวมทั้งมีผลงานด้านวิชาการและประสบการณ์การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ กับผู้บริหารและการประสานความร่วมมือกันอย่างต่อเนื่อง มีความเห็นใจผู้บริหาร เนื่องจากได้ร่วมงานกันเป็นเวลานาน และเกิดความประทับใจส่วนบุคคลในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความรู้ความเข้าใจหลักการบริหารมากกว่าผู้ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 10 ปี จึงส่งผลให้มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนวกัทร อุทัยรัตน์ และคณะ (2551 : 98-100) ที่ศึกษา เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดพิษณุโลก พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก แต่เกินระดับปานกลางเพียงเล็กน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ภาวะผู้นำด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้ มากที่สุด รองลงมา ภาวะผู้นำด้านการพัฒนาและสร้างมาตรฐานด้านวิชาการ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือด้านการนิเทศและการประเมินผลด้านการสอน และสอดคล้องกับผลการศึกษาของสาร์คัน พวงเงิน และอาคม มหามาศย์ (2551 : 98) พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เปรียบเทียบ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู และครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า ในภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน นั่นอาจเป็นเพราะ ทุกโรงเรียนได้รับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน รวมถึงวิธีการบริหาร กระบวนการในการบริหาร ขนาดของโรงเรียน จึงเป็นเพียงตัวกำหนด ปริมาณ ของจำนวนครู นักเรียน ที่อยู่ในโรงเรียนนั้น ๆ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุด คือ อำนาจในการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนที่จะนำมาใช้ควบคู่ในการวางแผนองค์กรของคนเพื่อสนองนโยบายและยกระดับคุณภาพ

ทางการศึกษาตามเป้าหมายของหน่วยงานต้นสังกัดต่อไป ทั้งนี้ ผู้บริหารโรงเรียนควรมีการวางแผน วางโครงสร้างในการบริหารจัดการในโรงเรียนขนาดเล็ก และขนาดกลางให้มีศักยภาพเทียบเท่ากับ โรงเรียนขนาดใหญ่ มีการวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุด บริหารจัดการงบประมาณให้เพียงพอในการจัดสรรตาม โครงการต่าง ๆ มีการแบ่งฝ่ายงานและมีการบริหารอย่างเป็นระบบ มีผู้รับผิดชอบภาระงานที่ชัดเจน ดังนั้นบทบาท ของผู้บริหาร โรงเรียนจึงจำเป็นต้องมีการส่งผ่านแนวปฏิบัติมายังหัวหน้างานในแต่ละฝ่าย รวมถึง รองผู้อำนวยการ โรงเรียน ที่ช่วยในการบริหารงาน ทั้งนี้ผู้อำนวยการ โรงเรียนต้องมีการปฏิสัมพันธ์ และมีการประสานงานนิเทศติดตามกับครูที่ปฏิบัติหน้าที่ทางการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ สุกกิจ สาธุศักดิ์ (2546 : 102) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ ผู้บริหาร โรงเรียนกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูผู้สอน ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัด สำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูผู้สอนที่อยู่ในโรงเรียนขนาดต่างกัน มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัชฌิมศึกษา เขต 32 ด้านมีความรู้ความเข้าใจในวิธีการสอนแบบต่าง ๆ อยู่ในอันดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหาร โรงเรียน จึงต้องสร้างยุทธวิธี ในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนอย่างหลากหลาย ให้เกิดขึ้นกับครู ดังนั้น ผู้บริหารต้องส่งครูและบุคลากรในองค์กรเข้ารับการฝึก อบรม สัมมนา ทางด้านเทคนิค เพื่อนำมา ปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประ โยชน์สูงสุดกับองค์กร

1.2 จากผลการศึกษาพบว่า ครูและครูวิชาการที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน ด้านนิเทศและกำกับให้การเรียน การสอน เป็น ไปตามแผนการสอนที่กำหนดไว้ มีความคิดเห็น แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้บริหาร ควรมีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทำความเข้าใจให้มีแนวทางการปฏิบัติในทางเดียวกัน มีการนิเทศติดตามการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการประเมินผลอย่างต่อเนื่อง นำข้อมูล มาร่วมกันทำการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของคุณภาพทางการเรียนภายในองค์กรเพื่อนำมา ปรับปรุง พัฒนาและส่งเสริมโดยยึดบริบทของโรงเรียน รวมถึงการเล็งเห็นถึงความสำคัญ ของทรัพยากรที่อยู่ทั้งภายในและภายนอก นำมาใช้ให้เกิดประ โยชน์และสอดคล้องกับ

แผนปฏิบัติงานตามโครงสร้างหลักสูตรที่โรงเรียนได้วางไว้ โดยยึดเกณฑ์ตามมาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลัก

1.3 จากผลการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครูและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่าง ดังนั้น ผู้บริหารต้องคำนึงถึงความสำคัญของบุคลากรทุกคนในโรงเรียน รวมทั้งชุมชนที่อยู่ในเขตพื้นที่บริการ มีความเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล สามารถวิเคราะห์งานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของแต่ละบุคคล เพื่อเกิดผลดีกับโรงเรียนต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ตามกรอบแนวคิดทั้ง 7 องค์ประกอบ ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้นและกำหนดประเด็นตัวแปรที่ศึกษาเพิ่มขึ้น เช่น ระดับที่เปิดสอน บริบทพื้นที่ตั้งและชุมชน

2.2 ควรมีการวิจัยในเชิงคุณภาพเกี่ยวกับการดำเนินงาน ปัญหา สาเหตุ แนวทางการแก้ไขปัญหาและปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน โดยเฉพาะ โรงเรียนที่เป็นเลิศในด้านต่าง ๆ

2.3 ควรมีการวิจัยในทำนองเดียวกัน ในเขตพื้นที่การศึกษาในจังหวัดอื่น ๆ หรือขยายพื้นที่เป็นระดับภาค และระดับประเทศต่อไป